

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
 на пів року 10 кор.
 на чверть року 5 кор.
 на місяць 170 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вареш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. п. Домбровського (Хоруцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламації неопечатані вільні від порти. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3) с. від стрічки.

Япансько-російська війна.

(X) О скільки вісти з далекого Сходу правдиві, війна япансько-російська вже розпочала ся, хоч достовірности сих вістий поки-що неможна на певно провірити. Дипломатичні взаємини поміж обидвома державами вправді зірвані, одначе таке зірванє поміж державами, які безпосередно не стикають ся своїми межами, або яких інтереси не перехресчують ся обопільно, не потребувало би ще доводити до війни. Алеж Япанія і Росія межують так близько з собою в східній Азії, а їх інтереси так обопільно зачіпають найжизненіші основи, що неминучо мусить дійти до війни, наколихтось третій не вдасть ся в справу і не здержить неприязних починів. Але в даних обставинах годі сподівати ся якого небудь успіху з посередництва третих держав, позаяк самі інтересовані держави не могли в своїх пересправах дійти до якогось висліду і зірвали дипломатичні взаємини. Не остає отже нічого иншого як війна і як останні вісти вказують, без формального виповідження, лише на основі почину воєнних операцій.

Хід дотеперішного спору поміж обидвома державами вказує, що російська політика уміла вихіснувати для Росії немало важні успіхи супроти Япанців. Передовсім зуміла Росія переговорами так довго здержати мікада з єго домаганями від жовтня м. р. аж до тепер, щоби приладити ся з уоруженєм і мобілізацією і проволікти справу до того часу, поки пристани Порт-Артур і Владивосток розмерзнуть ся. Тим способом Япанці втратили морську і війскову перевагу в східній Азії, яку числово і квантитативно мали ще в жовтні.

Окрім того проволокою відповіди на останню япанську ноту Росія навмисне так вичерпала терпеливість Япанців, що япанське правительство пірвало ся необережно до відклику свого амбасадора на петербурскім дворі, а тим самим може Росія моральну вину і одвічальність задля вибуху війни зіпхати на Япанців, котрі не хотіли виждати російської відповіди, що мала бути написана в дуже «мирнім дусі». Росія може отже доказувати, що она до останної хвилі була уступчива, але порозуміне розбило ся о япанську нетерпеливість, що Япанці, як запевняє Новов Времєя, не «додержали зверхньої приличности і відкликали чим скорше свого амбасадора, а тим нарушили мирні взаємини поміж обома державами.

Росія забезпечила собі отже своїм поступованєм вигідне становище передовсім супроти своїх підданих, і з огляду на незвичайні жертви, яких вимагає новочасна війна, може їм сказати, що противна сторона приневоліла її до війни, а Росія до останної хвилі намагала ся відвернути грозу війни.

Але ще важніше є се становище Росії супроти інших держав європейських, котрим може на основі актів доказати, що Япанці зірвали мир. Військова умова поміж

Росією а Францією має що-до східної Азії засторогу, яка обов'язує Францію пособлювати Росії в случаю, наколиб Росія була там зачеплена, а імовірно і в умові поміж Англією а Япанією містить ся постанова, що Англія обов'язана помагати, наколиб зачеплено Япанців. Агресивне поступованє Япанців може отже Росії приспорити поміч Франції іменно вельми важну поміч французської фльоти, а тимчасом Япанці можуть втратити поміч Англії своїм нагальним зірванєм мира, і Англія має нагоду викрутити ся з сеї справи, позаяк Япанці самі завинили, розпочавши неоглядно війну.

Але колиб навіть не входила в рахубу справа союзу згаданих держав, то вже та сама обставина, що Япанці самі розпочали війну, може при мирових переговорах вийти в користь Росії, наколи она за зухвалий поступок Япанців вимагати ме окремого відшкодованя, щоби тим способом наложити якусь кару мікадови.

Таким способом Росія проволіканєм справи здобула собі вигідне становище, яке може тепер вихісновувати проти Япанців, коли тимчасом Япанці стягнули на себе вину, що они бажали довести до війни.

Промова пос. д-ра М. Короля

на 45. засіданю галицького сойму дня 29. жовтня 1903 в справі отвореня рускої гімназії в Станиславові.

(Конець).

Панове, ніхто не в силі заперечити того, що чувство неволі для кожного є болісне, що болить оно кожного повеноленого, та о скількож більше мусить відчувати той тягар неволі нарід, котрий після писаного права є рівноуправнений з всіми другими народами, для котрого на папері вказана прекрасна засада, що кождий народ має право домагати ся, щоби наука в школі уділялась в єго приточнім язичі, та коли ви, мої панове, коли нарід польський в Галичині може свобідно користати з того права в як найширших розмірах, ми, Русини, нарід руский, того права не має, бо то право загварантоване всім народам основними законами австрійськими, систєє виданий против нашої волі закон з 23. червня 1867, після котрого о потребі отвореня рускої гімназії має рішати сойм краєвий, коли противно о потребі засновав польської гімназії рішають самі тільки власти цюкільні, котрі чейже найбільше компетентні в сій справі, сказали рішаюче слово, котрі більше безпарциально можуть розсудити о потребі креованя нових руских гімназій, так добре, як рішають о потребі закладаня гімназій польських.

Ми, панове, не завидуємо вам креованя нових гімназій польських, та хотай ми не маємо права освідчати ся, чи і де заходить потреба засновав нових гімназій з язиком викладовим польським, ми з гори заявляємо нашу згоду, а що наше поступованє під тим зглядом щире, доказом є хотай би той факт, що від початку єри конституційної ще ніколи ані тут в соймі, ані в віденскім парламенті не відозвав ся ані один голос з протестом против засновав одной або другої гімназії польської, бож визнаємо ту максиму, що заснованє кождого розсудника науки причинить ся до морального

піднесеня краю, скріпить урвень образования, що мусить вийти лиш на пожиток а не на шкоду краю.

Судьба нас злучила, достійні панове, провидіне казало нам жити з собою в найблизшим сусідстві, ані ми вас, ані ви нас не в силі вигнати з тої землі. Ми не хочемо гонити вас ген за Сян, а так само не можете і ви думати о тім, щоби ви нас могли спольщити. Вправді тут і там відзивають ся подібні голоси і в нашій і вашій сусільности, суть політичні фанатики, бо від них жаден нарід не є вільний, однак суть то лиш одиниці, з котрими ніхто на серію числити ся не може і не повинен. Всі поважніші елементи в обох народах заселяючих той край визнають ту велику правду, що лиш згідва праця передових людей обох народів може виробити лїпшу долю для краю, лїпшу долю для обох народів.

Єслиж, панове, всі ми відчуваємо, єсли знаємо, що киданєм собі колод під ноги, ми шкодимо в першій мірі собі, то питаю ся, що хочете осягнути ви, панове, котрі маєте всю власть, котрі маєте силу, що хочете осягнути вигнанєм нас з того сойму, котрий без нас, без представителів руского народа, перестане бути репрезентацією краєвою. А чи се причинить ся до скріпленя вашої позвиці поза границями того краю, чи причинить ся то до скріпленя вашої позвиці в краю самім, о тім дуже сумніваю ся, а що викличе страшне огірченє в краю, що прорідить боеві ряди людей, котрі щиро хотіли би витворити певний modus vivendi того, мені видить ся, доказувати не треає.

Відмова рускої гімназії в Станиславові, то вода на млин тих, котрим наша тактика в соймі була не на руку, та єсли ви признаєте за вказане унеможливити нам нашу екзистенцію в соймі, єсли хочете впровадити на наше місце радикальнійші елементи, то ваша воля! Ухваляйте ввесеня комісії, копайте пропасть меж двома братними народами, але не забувайте, що не так легко буде ту пропасть засипати, що не так легко буде на довгий, довгий час зближенє знову осягнути, бо я не знаю, чи оно буде взагалі можливе.

Закладаєте нам, панове, шовінізм, та не знаю, на яким поли: та єсли той заміт дасть ся оправдати на стовпцях польських газет шовіністичних, тих газет, котрі пропагують вшепольскість, то виглядає він в устах поважних послів хиба на іроню! Бож шовінізм хиба у того, котрий має силу, він страшний лиш там, де за шовінізмом стоїть можливість виконаня своїх шовіністичних замислів, а того о нас чейже ніхто сказати не може.

Ще болісніше діткнули нас слова кивені з уст так поважних, як генерального бесідника рго в дебаті бюджетовій, д-ра Мілевського, що нарід польський жадає для себе рівноправности тут в Галичині, де всю власть має чейже в своїх руках, що той нарід польський буде боронити своєї рівноправности проти посяганя Русинів.

То, мої панове, хиба іронія, іронія для нас дуже болісна, бож о обороні рівноправности не може говорити той, котрий має все, чого лиш бажав, котрий держить нас в повній зависимости від себе, не можуть говорити Поляки, котрі прецінь суть панами в краю, котрі з нашої Галичини зробили край чисто польський, де ми на дармо домагаємо ся бодай зближеня до рівно-

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

✚ Від 1. до 15. лютого 1904. ✚

1) Увертура. Рекламограф. 2) Сестри Ледер, жонглерки взад і вперед. 3) Jean de Berghof, маніпулятор карт і монет. 4) Les Margois, акробатичні танечниці. 5) Американський біоскоп. 6) Мотобаби, чоловік чи машина. 7) Баровске тріо, сцена гумористично-гімнастична в лісі. 8) Орхе-

стра. 9) Oliveira trio, найліпші іспанські інструменталісти. 10) Little Trilby, 8-літня відгадувачка думок. 11) The royal six, дамський трансформаційний секстет. 12) Американський біоскоп.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділю і сьвята 2 представлєня о 4. год. понол. і 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Цльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Фахово рільнича часопись

„ГОСПОДАР“

(Перемишль, Побереже ч. 1)

зачала з 1904. р. семий рік свого видавництва. Виходить щомісячно в 16 сторонах битого друку, містить короткі, точно оброблені відомости з найновїших практик господарских (до 200 статей в році), примінених до потреб меншої посїлости і коштує в дорозї передплати дві корони річно.

Рис. С. Горух